

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

9 päivänä maaliskuuta 2023 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Asetus (EU) N:o 952/2013 – Unionin tullikoodeksi – Muutoksenhakukeinot – Oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Puitepäätos 2005/212/YOS – Salakuljetus – Kolmannen osapuolen omistamat tavarat, jotka on määrätty valtiolle menetetyiksi hallinnollisessa rikkomusmenettelyssä – Kansallinen lainsäädäntö, jossa tämä kolmas osapuoli suljetaan pois niiden henkilöiden ryhmästä, joilla on oikeus hakea muutosta hallinnollista seuraamusta koskevaan päätökseen, jolla valtiolle menettämisestä on määrätty

Asiassa C-752/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Administrativen sad – Haskovo (Haskovon hallintotuomioistuin, Bulgaria) on esittänyt 17.11.2021 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 7.12.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

JP EOOD

vastaa

Otdel ”Mitnichesko razsledvane i razuznavane” /MRR/ v TD ”Mitnitsa Burgas”,

jossa asian käsittelyyn osallistuu

Okrazhna prokuratura – Haskovo,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Safjan (esittelevä tuomari) sekä tuomarit N. Jääskinen ja M. Gavalec,

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Euroopan komissio, asiamiehinään F. Moro ja I. Zalugin,

* Oikeudenkäyntikieli: bulgaria.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 (EUVL 2013, L 269, s. 1; jäljempänä unionin tullikoodeksi) 22 artiklan 7 kohdan sekä 29 ja 44 artiklan, rikoksen tuottaman hyödyn ja rikoksella saadun omaisuuden sekä rikosentekovälineiden menetetyksi tuomitsemisesta 24.2.2005 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2005/212/YOS (EUVL 2005, L 68, s. 49) 4 artiklan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Bulgarian oikeuden mukaan perustettu yhtiö JP EOOD ja toisaalta Otdel "Mitnichesko razsledvane i razuznavane" /MRR/ v TD "Mitnitsa Burgas" (Burgasin alueellisen tulliviraston tullivalvonnasta vastaava osasto, Bulgaria) ja joka koskee tämän viimeksi mainitun tekemää päätöstä, jolla JP:n omistama kuljetusajoneuvo, jota oli käytetty tavaroiden salakuljetukseen, määrättiin menetetyksi Bulgarian valtiolle.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Puitepäätös 2005/212

- 3 Puitepäätöksen 2005/212 johdanto-osan ensimmäisen perustelukappaleen sanamuoto on seuraavaa:

"Rajat ylittävän järjestäytyneen rikollisuuden pääasiallinen vaikutin on taloudellinen hyöty. Näin ollen järjestäytyneen rikollisuuden tehokkaassa ehkäisemisessä ja torjumisessa on keskityttävä rikoksen tuottaman hyödyn jäljittämiseen, jäädyttämiseen, takavarikoimiseen ja menetetyksi tuomitsemiseen. Tätä vaikeuttavat kuitenkin muun muassa eroavaisuudet jäsenvaltioiden tämän alan lainsäädännössä."

- 4 Puitepäätöksen 1 artiklan, jonka otsikko on "Määritelmät", neljännessä luetelmakohdassa säädetään seuraavaa:

"Tässä puitepäätöksessä tarkoitetaan:

--

- 'menetetyksi tuomitsemisella' tuomioistuimen oikeudenkäynnissä rikoksen tai rikosten perusteella määräämää rangaistusta tai toimenpidettä, jolla omaisuus määrätään lopullisesti menetetyksi".

5 Kyseisen puitepäättöksen 2 artiklassa, jonka otsikko on "Menetetyksi tuomitseminen", säädetään seuraavaa:

"1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet voidakseen tuomita osaksi tai kokonaan menetetyksi rikoksentekovälineet ja sellaisen rikoksen tuottaman hyödyn, josta voi seurata yli yhden vuoden pituinen vankeusrangaistus, tai kyseisen hyödyn arvoa vastaavan määrän omaisuutta.

– –"

6 Kyseisen puitepäättöksen 4 artiklassa, jonka otsikko on "Oikeusturvakeinot", säädetään seuraavaa:

"Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 2 ja 3 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden kohteeksi joutuneilla asianosaisilla on oikeuksiensa turvaamiseksi tehokkaita oikeusturvakeinoja."

Unionin tullikoodeksi

7 Unionin tullikoodeksin 5 artiklassa, jonka otsikko on "Määritelmät", säädetään seuraavaa:

"[Unionin tullikoodeksia] sovellettaessa tarkoitetaan:

- 1) 'tulliviranomaisilla' jäsenvaltioiden tullihallintoja, jotka vastaavat tullilainsäädännön soveltamisesta, ja muita viranomaisia, jotka ovat kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisia soveltamaan tiettyä tullilainsäädäntöä;
- 2) 'tullilainsäädännöllä' kaikista seuraavista koostuvaa lainsäädäntöä:
 - a) koodeksi ja sen täydentämiseksi tai täytäntöön panemiseksi unionin tasolla tai tarvittaessa kansallisella tasolla annetut säännökset;
 - b) yhteinen tullitariffi;
 - c) unionin tullittomuusjärjestelmän luomisesta annettu lainsäädäntö;
 - d) tullimääräyksiä sisältävät kansainväliset sopimukset siltä osin kuin niitä sovelletaan unionissa;

– –

39) 'päättöksellä' tulliviranomaisen suorittamaa tullilainsäädäntöä koskevaa tointa, jolla ratkaistaan yksittäistapaus ja jolla on oikeudellisia vaikutuksia yhteen tai useampaan asianomaiseen henkilöön;

– –"

8 Unionin tullikoodeksin 22 artiklan, jonka otsikko on "Hakemuksen perusteella tehdyt päätökset", 7 kohdan sanamuoto on seuraava:

"Päätöksen, joka vaikuttaa hakijaan kielteisellä tavalla, on sisällettävä myös sen perustelut, ja siinä on mainittava 44 artiklassa säädetystä muutoksenhakuoikeudesta."

- 9 Mainitun koodeksin 29 artiklassa, jonka otsikko on "Hakemuksetta tehtävät päätökset", säädetään seuraavaa:

"Edellä olevat 22 artiklan 4, 5, 6 ja 7 kohdan, 23 artiklan 3 kohdan sekä 26, 27 ja 28 artiklan säännökset koskevat myös ilman asianomaisen henkilön hakemusta tehtäviä tulliviranomaisten päätöksiä, paitsi jos tulliviranomainen toimii oikeusviranomaisena."

- 10 Saman lain 42 artiklassa, jonka otsikko on "Seuraamusten täytäntöönpano", säädetään seuraavaa:

"1. Kunkin jäsenvaltion on säädettävä tullilainsäädännön noudattamatta jättämisestä johtuvista seuraamuksista. Tällaisten seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

2. Kun hallinnollisia seuraamuksia määrätään, ne voivat olla muun muassa joko jompikumpi tai molemmat seuraavista:

a) tulliviranomaisten määräämä sakkomaksu, tai tapauksesta riippuen rikosoikeudellisten seuraamusten sijasta määrättävä maksu;

b) asianomaisen henkilön luvan kumoaminen, soveltamisen keskeyttäminen tai sen muuttaminen.

3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava [Euroopan] komissiolle 180 päivän kuluessa 288 artiklan 2 kohdan mukaisesti määritetystä tämän artiklan soveltamisen alkamispäivästä niistä voimassa olevista kansallisista säännöksistä, jotka on otettu käyttöön tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti, ja niiden on ilmoitettava komissiolle viipymättä myös mainittuihin säännöksiin vaikuttavista myöhemmistä muutoksista."

- 11 Unionin tullikoodeksin 43 artiklassa, jonka otsikko on "Oikeusviranomaisen päätökset", säädetään seuraavaa:

"Mitä 44 ja 45 artiklassa säädetään, ei sovelleta, jos muutoksenhaun tarkoituksena on oikeusviranomaisen tai oikeusviranomaisena toimivan tulliviranomaisen tekemän, tullilainsäädännön soveltamista koskevan päätöksen peruuttaminen, kumoaminen tai muuttaminen."

- 12 Kyseisen koodeksin 44 artiklassa, jonka otsikko on "Muutoksenhakuoikeus", säädetään seuraavaa:

"1. Henkilöllä on oikeus hakea muutosta itseään suoraan ja henkilökohtaisesti koskevaan tullilainsäädännön soveltamiseen liittyvään tulliviranomaisten päätökseen.

--

2. Muutosta voi hakea ainakin kahdessa vaiheessa:

a) ensivaiheessa tulliviranomaisilta tai jäsenvaltioiden tähän tarkoitukseen nimeämältä oikeusviranomaiselta tai muulta toimielimeltä;

b) seuraavassa vaiheessa korkeammalta riippumattomalta toimielimeltä, joka voi olla oikeusviranomainen tai vastaava erikoistunut toimielin, jäsenvaltioissa voimassa olevien säännösten mukaisesti.

3. Muutosta on haettava siinä jäsenvaltiossa, jossa päätös on tehty tai jossa sitä on haettu.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhakumenettelyssä voidaan nopeasti vahvistaa tai oikaista tulliviranomaisten tekemät päätökset."

Direktiivi 2014/42/EU

- 13 Rikoksentekevälineiden ja rikoshyödyn jäädyttämisestä ja menetetyksi tuomitsemisesta Euroopan unionissa 3.4.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/42/EU (EUVL 2014, L 127, s. 39) 2 artiklassa, jonka otsikko on "Määritelmät", säädetään seuraavaa:

"Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

4) 'menetetyksi tuomitsemisella' tuomioistuimen määräämää rikokseen liittyvän omaisuuden lopullista menetystä;

--"

- 14 Saman direktiivin 14 artiklan, jonka otsikko on "Yhteisen toiminnan 98/699/YOS sekä puitepäätösten 2001/500/YOS ja 2005/212/YOS tiettyjen säännösten korvaaminen", 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Korvataan [rahanpesusta, rikoksentekevälineiden ja rikoksen tuottaman hyödyn tunnistamisesta, jäljittämisestä, jäädyttämisestä tai takavarikoimisesta ja menetetyksi tuomitsemisesta 26.6.2001 tehdyn neuvoston] puitepäätöksen 2001/500/YOS [(EYVL 2001, L 182, s. 1)] 3 ja 4 artikla sekä puitepäätöksen 2005/212/YOS 1 artiklan neljä ensimmäistä luetelmakohtaa ja 3 artikla niiden jäsenvaltioiden osalta, joita tämä direktiivi sitoo, tämän kuitenkin vaikuttamatta näiden jäsenvaltioiden velvollisuuksiin, jotka koskevat kyseisten puitepäätösten saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä asetettuja määräaikoja."

Bulgarian oikeus

ZM

- 15 Tullilain (Zakon za mitnitsite; DV nro 15, 6.2.1998), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin (jäljempänä ZM), 231 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Tulliviraston johtaja tai tämän nimeämät virkamiehet tekevät hallinnollista seuraamusta koskevat päätökset."

- 16 ZM:n 232 §:n sanamuoto on seuraava:

"(1) Jos rikkomuksen tekijä ei ole tiedossa, pöytäkirjan allekirjoittavat sen laatija ja todistaja, eikä sitä anneta tiedoksi. Tässä tapauksessa tehdään hallinnollista seuraamusta koskeva päätös, josta tulee lainvoimainen sen tekemisen myötä.

--"

17 Kyseisen lain 233 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Joka tulliviranomaisen tietämättä tai ilman tulliviranomaisen hyväksyntää siirtää tai kuljettaa tai yrittää siirtää tai kuljettaa tavaroita valtionrajan yli, määrätään – jos teko ei ole rikos – salakuljetuksen perusteella maksamaan sakko, joka vastaa 100–200:aa prosenttia tavaroiden tullausarvosta ja viennin yhteydessä tavaroiden arvosta.

--

(8) Salakuljetettujen tavaroiden siirtämisessä tai kuljetuksessa käytetyt ajoneuvot tai säiliöt on määrättävä menetetyksi valtiolle riippumatta niiden omistussuhteista, ellei ole ilmeistä, että niiden arvo on epäsuhteessa salakuljetettujen tavaroiden arvoon.”

ZANN

18 Hallinnollisista rikkomuksista ja seuraamuksista annetun lain (Zakon za administrativnite narushenia i nakazania; DV nro 92, 28.11.1969), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin (jäljempänä ZANN), 59 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Hallinnollista seuraamusta koskevaan päätökseen ja sähköiseen asiakirjaan voidaan hakea muutosta [Rayonen sadissa (piirituomioistuini)] siinä piirikunnassa, jossa rikkomus on tehty tai saatettu päätökseen, ja ulkomailla tehtyjen rikkomusten osalta [Sofiyski rayonin sadissa (Sofian piirituomioistuini)].

(2) Rikkomuksen tekijä ja korvausta vaativa henkilö voivat hakea muutosta tähän päätökseen seitsemän päivän kuluessa sen tiedoksi antamisesta, kun taas syyttäviviranomaisella on oikeus valittaa päätöksestä kahden viikon kuluessa sen tekemisestä.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

19 Bulgarian tulliviranomaiset totesivat 11.7.2020, että Turkista oli yritetty kuljettaa Bulgariaan ilman lupaa ajoneuvoissa käytettäviä suihkutussuuttimia, jotka oli lastattu kuorma-autoon ja siihen liitettyyn puoliperävaunuun.

20 Okrazhna prokuratura – Haskovo (Haskovon maakunnallinen syyttäviviranomainen, Bulgaria) aloitti esitutkinnan törkeästä salakuljetuksesta. Haskovon maakunnallinen syyttäviviranomainen kuitenkin päätti 15.12.2020 tekemällään päätöksellä rikosoikeudellisen menettelyn, koska näyttöä ei ollut pystytty keräämään.

21 Samassa yhteydessä asiakirja-aineisto toimitettiin tulliviranomaisen tutkinta- ja tutkimusyksikölle, jotta tämä arvioisi, onko ZM:n nojalla pantava vireille hallinnolliseen rikkomukseen perustuvaa vastuuta koskeva menettely.

22 Koska Burgasin alueellisen tulliviraston tullivalvonnasta vastaavan osaston päällikkö ei kyennyt tunnistamaan rikkomuksen tekijää, hän teki 22.2.2021 ZM:n 232 §:n 1 momentin nojalla tuntemattomalle tekijälle osoitetun hallinnollista seuraamusta koskevan päätöksen. Tämän viimeksi mainitun säännöksen nojalla on niin, että kun rikkomuksen tekijä on tuntematon, hallinnollista seuraamusta koskevasta päätöksestä tulee lainvoimainen sen tekemisen myötä.

- 23 Kyseisellä päätöksellä ajoneuvoissa käytettävät suihkutussuuttimet takavarikoitiin tuntemattomalta tekijältä, ja ne määrättiin Bulgarian valtiolle menetetyiksi. Bulgarian tulliviranomaiset määräisivät mainitulla päätöksellä menetetyksi valtiolle ZM:n 233 §:n 8 momentin mukaisesti kuorma-auton ja siihen liitetyn puoliperävaunun, joiden kokonaisarvo oli 111 604,20 Bulgarian levaa (BGN) (n. 57 300 euroa) ja jotka kummatkin olivat JP:n omaisuutta.
- 24 Kyseinen yhtiö nosti tästä samasta päätöksestä kanteen Rayonen sad Svilengradissa (Svilengradin piirituomioistuin, Bulgaria), joka jätti 20.4.2021 antamallaan määräyksellä kanteen tutkimatta yhtiön oikeussuojan tarpeen puuttumisen vuoksi.
- 25 Kyseinen tuomioistuin katsoi yhtäältä, että oikeus hakea muutosta pääasiassa kyseessä olevaan päätökseen on ZANN:n 59 §:n 2 momentin mukaan rikkomuksen tekijällä ja korvausta vaativalla henkilöllä, kun taas syyttäviviranomaisella on oikeus valittaa päätöksestä. Toisaalta se katsoi, että koska kyseinen hallinnollista seuraamusta koskeva päätös oli osoitettu tuntemattomalle tekijälle, päätöksestä oli ZM:n 232 §:n 1 momentin mukaan tullut lainvoimainen sen antamisen myötä, eikä siihen voitu hakea muutosta.
- 26 JP valitti tästä määräyksestä Administrativen sad – Haskovoon (Haskovon hallintotuomioistuin, Bulgaria), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, väittäen, että vaikka se oli kolmas osapuoli, joka ei ollut osapuolena hallinnollisessa rikkomusmenettelyssä, sille oli aiheutunut omaisuusvahinkoa sen tavaroiden valtiolle menetetyksi määräämisen yhteydessä eikä sille ollut annettu todellista mahdollisuutta puolustaa oikeuksiaan ja oikeutettuja etujaan.
- 27 Kyseinen tuomioistuin vahvistaa, että Bulgarian oikeudessa ei säädetä muutoksenhakuoikeudesta silloin, kun – kuten pääasiassa – hallinnollista seuraamusta koskeva päätös on osoitettu tuntemattomalle tekijälle. Tällaisessa tapauksessa ZM:n 232 §:n 1 momentista nimittäin ilmenee nimenomaisesti, että tällaiseen päätökseen ei voida hakea muutosta.
- 28 Kyseisellä tuomioistuimella on siis epäilyjä siitä, onko kansallinen säännöstö yhteensopiva yhtäältä unionin tullikoodeksin ja toisaalta puitepäätöksen 2005/212 kanssa, jos oletetaan, että puitepäätöstä sovelletaan myös tilanteisiin, joissa teko ei ole rikos.
- 29 Tässä tilanteessa Administrativen sad – Haskovo on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko [unionin tullikoodeksin] 44 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä [Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen] 13 artiklan ja [perusoikeuskirjan] 47 artiklan kanssa, tulkittava siten, että [ZANN:n] 59 §:n 2 momentin kaltainen kansallinen säännös, jonka mukaan niihin henkilöihin, joilla on oikeus hakea muutosta hallinnollista seuraamusta koskevaan päätökseen, ei kuulu samalla päätöksellä valtiolle menetetyksi määrättyjen tavaroiden omistaja, jos hän ei ole syyllistynyt rangaistavaan tekoon, on kielletty?
- 2) Onko [unionin tullikoodeksin] 22 artiklan 7 kohdan [sekä] 29 ja 44 artiklan, [luettuna yhdessä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen] 13 artiklan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, säännöksiä tulkittava siten, että [ZM:n] 232 §:n 1 momentin kaltainen säännös – jonka mukaan hallinnollista seuraamusta koskevaan päätökseen, joka on osoitettu tuntemattomalle tekijälle, ei voida hakea muutosta – on

kielletty, sikäli kuin tällä päätöksellä voidaan kansallisen oikeuden mukaan määrätä valtiolle menetetyksi omaisuutta, joka kuuluu kolmannelle osapuolelle, joka ei ole osapuolena hallinnollisessa rikkomusmenettelyssä?

- 3) Onko [puitepäätöksen 2005/212] 4 artiklaa, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, tulkittava per argumentum a fortiori siten, että sitä voidaan soveltaa myös silloin, kun teko ei ole rikos, ja siten, että kiellettyjä ovat kansalliset säännökset, joissa ZANN:n 59 §:n 2 momentin tapaan suljetaan valtiolle menetetyksi määrätyn omaisuuden omistajat niiden henkilöiden ulkopuolelle, joilla on muutoksenhakuoikeus, tai joissa ZM:n 232 §:n tapaan nimenomaisesti säädetään, että päätökseen, jolla kansallisen oikeuden mukaan voidaan määrätä valtiolle menetetyksi sellaisen kolmannen osapuolen omaisuutta, joka ei ole osapuolena hallinnollisessa rikkomusmenettelyssä, ei voida hakea muutosta?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

- 30 Ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, jotka on syytä tutkia yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko unionin tullikoodeksin 44 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa ei säädetä sellaisen henkilön oikeudesta hakea muutosta hallinnollista seuraamusta koskevaan päätökseen, jonka omaisuutta on määrätty valtiolle menetetyksi tällaisella päätöksellä mutta jonka ei kyseisessä päätöksessä katsota olevan määrättyyn seuraamukseen liittyvän hallinnollisen rikkomuksen tekijä.
- 31 Tältä osin on todettava, että tullikoodeksin 44 artiklassa säädetään, että jokaisella on oikeus hakea muutosta itseään suoraan ja henkilökohtaisesti koskevaan tullilainsäädännön soveltamiseen liittyvään tulliviranomaisten päätökseen.
- 32 "Päätöksen" käsite, johon kyseisessä säännöksessä viitataan, määritellään kyseisen koodeksin 5 artiklan 39 kohdassa siten, että sillä tarkoitetaan "tulliviranomaisen suorittamaa tullilainsäädäntöä koskevaa tointa, jolla ratkaistaan yksittäistapaus ja jolla on oikeudellisia vaikutuksia yhteen tai useampaan asianomaiseen henkilöön", ja tältä osin on täsmennettävä, että tullilainsäädäntö käsittää kyseisen artiklan 2 alakohdan mukaan muun muassa unionin tullikoodeksin ja säännökset, joilla täydennetään tai pannaan täytäntöön tullikoodeksia kansallisella tasolla.
- 33 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasiassa kyseessä olevalla hallinnollista seuraamusta koskevalla päätöksellä, jonka tulliviranomaiset ovat tehneet tiettyä salakuljetusta koskevassa asiassa, on oikeudellisia vaikutuksia JP:hen, koska tämän oikeushenkilön, joka on "asianomainen henkilö", omaisuutta on määrätty menetetyksi. Tästä seuraa, että kyseessä on unionin tullikoodeksin 5 artiklan 39 alakohdassa tarkoitettu päätös.
- 34 Tähän on lisättävä yhtäältä, että tullikoodeksin 42 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on säädettävä tullilainsäädännön noudattamatta jättämisestä seuraavista seuraamuksista, joten päätös määrätä pääasiassa todetun kaltaisessa salakuljetusta koskevassa tapauksessa tällainen seuraamus, muun muassa omaisuuden määrääminen valtiolle menetetyksi, on tullikoodeksin 44 artiklassa tarkoitettu tullilainsäädännön soveltamista koskeva päätös.

- 35 Toisaalta on niin, että vaikka vaikuttaa siltä, ettei pääasiassa kyseessä olevaa hallinnollista seuraamusta koskevaa päätöstä ole muodollisesti osoitettu JP:lle, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava, sillä on kuitenkin välittömiä oikeusvaikutuksia tähän yhtiöön siltä osin kuin sen omaisuutta on määrätty valtiolle menetetyksi kyseisellä päätöksellä. Näin ollen on katsottava, että mainittu päätös koskee JP:tä suoraan ja henkilökohtaisesti tullikoodeksin 44 artiklassa tarkoitettulla tavalla.
- 36 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen hallinnollista seuraamusta koskevaan päätökseen on unionin tullikoodeksin 44 artiklan mukaisesti voitava hakea muutosta, joten tullikoodeksi on esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa ei säädetä sellaisen henkilön oikeudesta hakea muutosta tällaiseen päätökseen, jota päätös koskee suoraan ja erikseen.
- 37 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että unionin tullikoodeksin 44 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa ei säädetä sellaisen henkilön oikeudesta hakea muutosta hallinnollista seuraamusta koskevaan päätökseen, jonka omaisuutta on määrätty valtiolle menetetyksi tällaisella päätöksellä mutta jonka ei kyseisessä päätöksessä katsota olevan määrättyyn seuraamukseen liittyvän hallinnollisen rikkomuksen tekijä.

Kolmas kysymys

- 38 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään pääasiallisesti, onko puitepäätöksen 2005/212 4 artiklaa tulkittava siten, että sitä sovelletaan sellaista tekoa koskevaan päätökseen, joka ei ole rikos, ja jos näin on, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan kolmannella, jonka omaisuutta voidaan määrätä valtiolle menetetyksi hallinnollisessa rikkomusmenettelyssä, ei ole oikeussuojakeinoa tämän päätöksen osalta.
- 39 Tältä osin on todettava, että kyseisen puitepäätöksen 2 artiklassa, johon sen 4 artiklassa viitataan, säädetään, että kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet voidakseen tuomita osaksi tai kokonaan menetetyksi rikoksentekevälaineet ja sellaisen rikoksen tuottaman hyödyn, josta voi seurata yli yhden vuoden pituinen vankeusrangaistus, tai kyseisen hyödyn arvoa vastaavan määrän omaisuutta.
- 40 Kyseisen artiklan sanamuodosta ilmenee, että puitepäätöksen aineellinen soveltamisala on – kuten ilmenee myös puitepäätöksen otsikosta ja sen johdanto-osan ensimmäisestä perustelukappaleesta, joissa viitataan ”rikoksen tuottaman hyödyn ja rikoksella saadun omaisuuden sekä rikoksentekevälaineiden menetetyksi tuomitsemiseen” ja ”järjestäytyneeseen rikollisuuteen” – rajoitettu rikoksiin, joten samaa puitepäätöstä ei sovelleta ratkaisuun, jota ei tehdä sellaisessa menettelyssä tai sellaisen menettelyn päätteeksi, jossa on kyse yhdestä tai useammasta rikoksesta (ks. vastaavasti tuomio 19.3.2020, ”Agro In 2001”, C-234/18, EU:C:2020:221, 61 kohta).
- 41 Tämä sama soveltamisala on rajoitettu myös siinä mielessä, että se koskee vain vakavuudeltaan tietynasteisia rikoksia eli rikoksia, joista voi seurata yli yhden vuoden pituinen vankeusrangaistus.
- 42 Menetetyksi tuomitsemisen käsitteen osalta ei tule viitata puitepäätöksen 2005/212 1 artiklan neljännessä luetelmakohdassa olevaan määritelmään vaan direktiivin 2014/42 2 artiklan 4 alakohtaan sisältyvään määritelmään, koska kyseisellä direktiivillä on sen

14 artiklan 1 kohdan mukaan korvattu muun muassa tämän puitepäätöksen 1 artiklan neljä ensimmäistä luetelmakohtaa (tuomio 10.11.2022, DELTA STROY 2003, C-203/21, EU:C:2022:865, 30 kohta).

- 43 Kyseisen direktiivin 2 artiklan 4 alakohdan mukaan menetetyksi tuomitsemisella tarkoitetaan "tuomioistuimen määräämää rikokseen liittyvän omaisuuden lopullista menetystä".
- 44 On riittävää todeta yhtäältä, että pääasiassa hallinnollista seuraamusta koskeva päätös on tehty hallinnollisessa menettelyssä, jossa ei ollut kyse yhdestä tai useammasta rikoksesta eikä varsinkaan rikoksesta, josta voidaan määrätä yli vuoden pituinen vankeusrangaistus, kuten puitepäätöksen 2005/212 2 artiklassa edellytetään.
- 45 Toisaalta unionin tuomioistuimen asiakirja-aineistosta ilmenee myös, että kyseisen päätöksen ovat tehneet Bulgarian tulliviranomaiset eikä tuomioistuin, kuten direktiivin 2014/42 2 artiklan 4 alakohdassa edellytetään.
- 46 Puitepäätöstä 2005/212 ei näin ollen voida soveltaa aineellisesti tilanteessa, jossa teko ei ole rikos.
- 47 Koska tämän puitepäätöksen aineellinen soveltamisala on selkeästi määritelty ja koska se on tehty yhteisten vähimmäissääntöjen käyttöön ottamiseksi hyvin rajatulla alalla, joka lisäksi koskee yhteistyötä rikosasioissa, sitä ei voida myöskään aineellisesti soveltaa analogisesti pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen tilanteeseen.
- 48 Kaiken edellä esitetyn perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että puitepäätöksen 2005/212 4 artiklaa on tulkittava siten, että sitä ei sovelleta päätökseen, joka koskee tekoa, joka ei ole rikos.

Oikeudenkäyntikulut

- 49 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 44 artiklaa

on tulkittava siten, että

se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa ei säädetä sellaisen henkilön oikeudesta hakea muutosta hallinnollista seuraamusta koskevaan päätökseen, jonka omaisuutta on määrätty valtiolle menetetyksi tällaisella päätöksellä mutta jonka ei kyseisessä päätöksessä katsota olevan määrättyyn seuraamukseen liittyvän hallinnollisen rikkomuksen tekijä.

2) Rikoksen tuottaman hyödyn ja rikoksella saadun omaisuuden sekä rikoksentekovälineiden menetetyksi tuomitsemisesta 24.2.2005 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2005/212/YOS 4 artiklaa

on tulkittava siten, että

sitä ei sovelleta päätökseen, joka koskee tekoa, joka ei ole rikos.

Allekirjoitukset